

мѣ, твърдѣ малко бы различялъ отъ животны-тѣ; никакъвъ языкъ, никакъвъ занаятъ не бы знаилъ, из-късо щѣше да бѣде безсловѣсень. *Сотвори Богъ челоуѣка по образу своему и по подобію.* Кой е този образъ и подобіе Божіе въ челоуѣка? — Способный разумъ и словесность-та на душиж-тѣ. Но тая словесность лежи скрита и твърдѣ замотана въ душиж-тѣ ни, и ако ся не възбуди чрѣзъ упражненіе, чрѣзъ искусство и наукѣ, ако ся неопитомы, ако ся не просвѣти и не доведе въ совершенство, останува както сребро-то и злато-то въ землиж-тѣ, смѣсено съ непотрѣбны-тѣ камъніе; а колко-то ся по'-расчистиж, опитомня и просвѣщава, толкозъ повече приближава къмъ сродныя-тѣ, прѣкрасныя-тѣ и прѣмудрыя-тѣ умъ — Бога.

Ето ти отче Серафиме, колкото по'-накъсо можихъ да ти прѣдставя, що ся зове просто мысляніе, и що е пакъ разумно мысляніе. Нека сега да разгледамы и по-потрѣбнѣж-тѣ отъ мысляніе-то способность на челоуѣка, сирѣчь хотѣніе-то. И неѣжъ трѣба на двѣ чѣсти да раздѣлимъ и да покажемъ, колка е разлика, между просто-то по чувствата-та хотѣніе, и раздумно-то хотѣніе.

Исканіе, желаніе, и хотѣніе, сичко това на едно излѣзва. Природно е на челоуѣка отъ дѣтинство еще да има хотѣніе. Все що му е угодно и му аресува, не'го ище да му бѣде: а все що му е негодно, ище да не му бѣде, или отрицателно да речемъ, не ра'чи и не ще'. Пытали Аристотеля, защо е сѣкому по'-драго да гледа еднѣ по-младѣ, здравѣ и хубавѣ невѣстѣ, а не еднѣ старѣ и кашличавѣ бабѣ? Слѣпо пытаніе, отговорилъ философъ-тѣ, кой не предпочита да слуша славей, а не жѣбы и свраки? Да ищемъ това което е пріятно, сладко и мило, то е само чувствително-то исканіе, общо-то на челоуѣка и на животны-тѣ, и далеко различно отъ разумно-то и само-то полезно-то и добродѣтелно-то исканіе, изъ което ся ражда сичка-та способность и достоинство на челоуѣка, която е: да не изискува и да не ище нищо друго, освѣнъ това което е нужно и потрѣбно къмъ начялный-тѣ край и намѣреніе, за които сми създадени отъ Бога.

Но тѣзи рѣчти иматъ потрѣбѣжъ отъ нѣколко иясняваніе.